

Kanatami Katimayiit hapkununga Nutaqanun uvalu Inulgamiqnun Uqaqtiuyut Uqaqhimayait hapkununga Nutaqanun uvalu Inulgamiqnun ihumaliqinikkut

Qiqaiyarluarvia 5, 2016 (Torontomi) - Laivat ilauyt hapkununga Kanatami Katimayiit hapkununga Nutaqanun uvalu Inulgamiqnun Uqaqtiuyut (CCCYA) uqaqtut ikayuqhugit hapkua Kanatami Ihumakkut Aaniaqtailinikkut Katimayiit (CMHA) 65nguyuq Ukiunga ihumakkut Aaniaqtailinikkut Havainiq (Qiqaiyarluarvia 2min hamunga 8mun, 2016).

Ilauyt hapkununga CCCYA ilitaqhiyut hakugiknikkut uvalu hapiiniqmik tahapkununga nutaqat inulgamiitlu tamaini nunaqyuami atuqtut ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautinik. Tuhaayugut tahapkunanga ubluq tamaat uvalu ilihimayavut ayuqhautit atuqtait.

Hapkua CCCYA ilihimaliqtait amigaiqyuumiyut ilituqhimaniq uvalu ihumaluutit mikhaagun ihumakkut aani-aqtailiniq hapkua Kanatami nutaqat uvalu inulgamiit. Una ihumaluut pidjutigiyauyuq pivalianiqmik kanatami uvalu amigaitut aviktuqniit uvalu aviktuqhimayut qanugiliugutikhamik upalungaiyautinik, hanaqidjutikhanik uvalu maliguaghanik ihuaqhiyuumiqnahaqlugu ihumakkut aaniaqtailiniq hapkununga nutaqaptingnun in-ulgamiutiplingnunlu. Kihimi, ikikliyumiqnikkut hapkua amigaitut hanaqidutit, upalungaiyautit, pinahuagutit, amigaitut nutaqat inulgamiitlu tuniyaungitut ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutinik ihagiagiyamingnik.

Tuhaayugut nutaqanin inulgamiqninlu uvalu inmi ilainin mikhaagun ayuqhautit uvalu hapuqutit atuqtait ikayuqhigiammingnik. Amigaitut humungauyaakhamingnik naluyut ikayuqtaiyaamingnik. Ilangini aviktuqhimayuni nunaqyuami, kivgaqtuutikhanik piqangitut. Aalani aviktuqhimayuni, naunaiyainikkut uvalu kitunun ihuaqhaijdjutikhanik piyakhanik piqangituq nunamingni, pidjutauyut nutaqanun inulgamiqnun ahinungaqtiaubluk ilailgumi uvalu aihimavikmingni nunallaani ikayuqtauyaamingnik mamitqiqnikkut, pidjutauyungnaqhiyut ingataqhatuk ihumamikkut aaniaqtailinikkut ayuqhautinik. Amigaitut aviktuqhimayut, nutaqiuqtut kivgaqtuutinik amigaitunik tatqiqhiutinik uvlauniin ukiunik atuqtilugu kitut nutaqat uvaluuniin inulgamiit qanuginiit munagiyaungitut uvaluniin ingataqpaliabluk. Ilangini nunani, atadjutiqangitut qitqani kivgaqtuutinik hapkununga inulgamiqnun uvalu iningniqnun imaa inulgamiit ayuqhalipalaahutik uvalu tuniyaungitutik kivgaqtuutinik ihagiagiyamingnik tikitkaangamigt ukiut inginguqpaliabluk. Kivgaqtuutit ilanni ayuqnaqtut qiniqhiayaami uvalu piqangiluaqhutik tutqiqhaidjutinik qitqani kivgaqtuutit uvalu qitqani kivgaqtuutinik tunihiyut.

Ilangit ayuqhaqluaqniaqtut nutaqat uvalu inulgamiit Kanatami hulaqluaqtut. amigaitut nutaqat kavamatkunin munagiyauyut atuqtut ayungnaqtunik, ayuqhaqnaqtunik uvalu pidjutighimatumik ihumakkut aaniaqtailiniqmik ihagiagiyamingnik. Nunaqqaatut inulgamiit, kitut ayungnaqpiatqumik pidjutauyut uvani nutaqanik munagi-djutikkut auladjutaini, ayungnautiqaqpiatqumik hulaqiyut imaa piqanginikkut kivgaqtuutinik uvalu ayuqhautinik piyaaniqnun ihagiagiyauyt ikayuutikhat, amigaitut nunaqagamik Ukiuqtaqtumi uvalu ungahiktuni nunani tapkua atuqtut anginiqhaqmik piqanginiqmik kivgaqtuutinik.

Ilaliutihimayut kangiqhidjutit iluaniituqaqtuq uuktuutinik tuniyauyut hapkunanga ilauyunijn hapkununga CCCY-Akuni, titiraqhimayut atuqtauyut nutaqanin uvalu inulgamiqnin tamaini Kanatami naunaiyaqnikkut ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutinik.

Ukua atuqtauyut nutaqanin inulgamiqninlu inuuyut ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautinik, ungahiktumik unguvaqtauhimayut itquumadjutinik uvalu havaktauhimayut titirqat kavamatkuunin. Pidjutigiblugin amigaiqpalayut ilitugihimangit uvalu kangiqhimadjutit akhuugutikhamik nakuuyumik ihumakkut aaniaqtailiniqmik uvalu

ayuqhautit uqautigihimanginikkut ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautitm, amigiatut nutaqat inulgamiitlu ikayuqtaungitut kivgaqtuutnik ihagiagiyamingnik.

Tutqiqhaqhimayut akhuugutit uvalu hakugiktumik hulidjutikhamik piyakhaq piyaangini tapkua ihagiagiyauyt kivgaqtuutit atuqtauliqlutik, tungaliqlutik nunallaani — akhuugutit haffumunga ihumakkut aaniaqtailinikkut uvalu inuuhiqattiaqnikkut, qilamik hatumiaqnikkut, qilamik naunaiyautnik, pitquhikkut ihuaqtumik kivgaqtuutit uvalu piyaaqniget kivgaqtuutit qanitunun nunamingnun uvalu nunallaanun ihagiagiyauyt. Ukua CCCYA tuqhulauqtut kanatamun aviktuqniinun uvalu nunatsiap kavamainun havaqatigiklutik attautimun qanituanun aalakiikniit qitqani itquumadjutikkut uvalu atuqtauniitigut. Kanatami nutaqat inuuyukhat quviahuktumik uvalu aaniaqnaitumik.

Nutaqat inulgamiitlu Ihumakkut Aaniaqtailiniqmiq Kanatami:

Ihumakkut aaniaqtailiniq ayuqhautit hulaqutauyt itquqniaqhimayut 10min hamunga 20 pusatmun Kanatami inulgamiit. Aglingnaqtuq 3.2 miliat nutaqat ukiuqaqtut 12min 19mun Kanatami qayangnautiqaqtut haffumunga pivallialiqlutik ingumaniqmiq uvalu 5 ousat angutit inulgamiit uvalu 12 pusat angnat inulgamiit atuqhimayut angiyumik ingumaniqmiq atuqtut. Inminiitqiq aipaa hiviliyuq qanuglidjut huiqniq hapkunani 15min hamunga 24mun ukiulgit Kanatamiutat. tugliuyuq aaniqtunin. Kanatap inulgamiit inminiitqnikkut aktlaangit pingahuuyuq anginiqhaq hapkunani havavikyuqaqtumi nunaqyuami. Hivumut, amigaitut ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautit tautuknaqtut nutaugiinin uvalu angikliyuumiqliitigut; imaa 70 pusat inulgamiit iningnigit inuuyut ihumakkut aaniagutmik ayuqhautmik uniudjutigiyait inmi naunaiyautait aulagutiyut nutagautilugit.ⁱ

Ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautit pidjutiqaqqtut aulahimaq hutik, haffumanga ihumakkut aaniaqnikkut ayuqhautinik aaniagutigiliqluaqhugit ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautinik. Ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautit uvaluuniin ihualuangituq ihumakkut aaniaqniq ayuqhautigiaa nutaqap uvaluuniin inulgamiup pivallianinganun hulaqutigiblugu anguti[angnap atuqtamingnun ilihaqniqmi, piqatigiinikkut aalanun ilauyt il-amingnun uvalu ilanamingnun, uvalu piyaaqniget angiklivalianiqliqmingnun angiliklivalianiqliqmingnun. Piqanitumik ihuaqtumik qilamik hatumiaqniqmiq ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautit nutagautilugit uvalu ingninguqpalianiitigut hivituyumik ayuqhautiqaqniqtaqtut tapkua pidjutigiyait attauti[, hulaqutaublutik ilamingnun uvalu nunallaanun.

Ihuaqhinahuagutit nutaqanun inulgamiqnunlu ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautit uvalu akhuugitigilugu ihumakkut aaniaqtailiniq inuuhiqattiaqniq nutaqanun inulgamiqnunlu akhut akhuuqnaqtuq. Pittailiniq haffumuuna ihumakkut aaniaqtailinikkut akhuugutinik, uvalu qilamik hatumiaqnikkut uqautigilugu aulagutaanin haffuma ihumakkut aaniaqtailinikkut ayuqhautit, ihagianaqtut ihuaqhiyuumiqliqmingnun ihumakkut aaniaqtailinikkut inulgamiqnun. Nakuuyumik ihumakkut aaniaqtailiniq ikayuutauyt inulgamiqnun piyaangini nakuunikkut ilihaqniqmiq haffumuuna alanguqpalianikkut nutagaublutik iningninguqpalianiqliqmun, haffumuuna ayuqhautit inulgamiqnun uvalu iliugaiyuq tungavikhaanik inuuhiqmini. Qilamik ilituginiq ihumakkut aaniagutinikkut ayuqhautit uvalu tunilugit ikayuqtikhainik hakugikhiyuumiqliqtaqtut nutaqat inulgamiitlu angikliyuumiqliqmingnun qanuginiit inuuhiqmingni — inuugaqpakniqliqmingnun.

itquqniaqtauyuq tapkua attauhiinaq nutagaq talimanin Kanatami kina ihagiahuktuq ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutnik tuniyauyt inmingnun.ⁱⁱ

ⁱCanadian Mental Health Association, <http://www.cmha.ca/news/cmhas-62nd-annual-mental-health-week/#.VxZorqu9dUM>

ⁱⁱbid.

Hapkutigut Kanatami Katimayiit Nutaqqanun Inulgamiqnunlu Uqaqtuyut
Kanatami Katimayiit Nutaqqanun Inulgamiqnunlu Uqaqtuyut katimaqyualiqiyut hapkununga Maligatigut pitquayayumik uqaqtuyut
haffumunga pilaagutainun nutaqqat inulgamiitlu. Hapkua uqaqtuyut aulaniaqtut
ataani aalakiiktunik atinik (Uqaqt, Kivgaqtuiyt, Uqaqtliqtuiyi, Kamisina), kihimi tamaita kivgaqtuqtluuaqtut kituni aviktuniini uvalu
nunavunmi. Tamaita CCCYAtkut ilauyt ilikkut maligaitgut havakti kitut uniudjuqtut haffumunga Maligaliuqvikmingnun pittiaqhi-
mayunun nunamingnun. Attautit CCCYAnun ilauyt havaktut maligatigut aulayaamingni pidjutiqaqtunun tamna nanminikuuqtuq
kavamat munagiyaat uvaluuniin aulapkaqhugu. Ktimayiit ilauyt hapkunanga nainin aviktuqniinin uvalu malguk aviktuqhimayuk
Albertami, British Columbiami, Manitobami, New Brunswick, Newfoundland, Ontario, Quebec, Saskatchewan, uvalu Yukonmi.

Kanatami Katimayiit hapkununga Nutaqqat Inulgamiitlu Uqaqtiuyut

Conseil canadien des défenseurs des enfants et des jeunes

ALBERTAmi
Nutaqqat Inulgamiitlu
Uqaqtiuyut
Hivayautaa: (780) 644-8281
Kayumiktukkut: (780) 644-8833

BRITISH COLUMBIAmi
Kivgaqtuiyut Nutaqqanun
Inulgamiitlu
Hivayautaa: (250) 356-6710
Kayumiktukkut: (250) 356-0837

MANITOBAm
Nutaqqanun Uqaqtiuyuq
Hivayautaa: (204) 988-7440
Kayumiktukkut: (204) 988-7472

NEW BRUNSWICKmi
Havakvia Uqaqtiliqtuiyup
Nutaqqat Inulgamiitlu
Uqaqtiuyut
Hivayautaa: (506) 453-2789
Kayumiktukkut: (506) 453-5599

NEWFOUNDLANDmi unalu
LABRADORmilu
Nutaqqat Inulgamiitlu
Uqaqtiuyut
Hivayautaa: (709) 753-3888
Kayumiktukkut: (709) 753-3988

NOVA SCOTIAm
Havakvia Uqaqtiliqtuiyup
Inulgamiqnun Kivgaqtuqtut
Hivayautaa: (902) 424-6780
Kayumiktukkut: (902) 424-6675

NUNAVUNmi
Kivgaqtuiyut Nutaqqanut
Inulgamiqnunlu
Hivayautaa: 867-975-5090
Kayumiktukkut: 867-979-0444

ONTARIOm
Aviktuqniini Uqaqtiuyut
Nutaqqanun Inulgamiqnunlu
Hivayautaa: (416) 325-5669
Kayumiktukkut: (416) 325-5681

QUEBECmi
Commission des droits de la
personne et des droits de la
jeunesse
Hivayautaa: (514) 873-5146
Kayumiktukkut (514) 873-2373

SASKATCHEWANmi
Nutaqqanun Uqaqtiuyuq
Hivayautaa: (306) 933-6700
Kayumiktukkut: (306) 933-8406

YUKONmi
Yukonmi Nutaqqat
uvalu Inulgamiit Uqaqtiuyut
Hivayautaa: (867) 456-5575
Kayumiktukkut: (867) 456-5574

Kanatami katimayiit hapkununga Nutaqanun uvalu
Inulgamiqnun Uqaqtiuyut Uqaqtauhimayut hapkununga
Nutaqatigut uvalu inulgamiqtigut Ihumakkut Aaniaqtailinikkut
kanigqhidjutit

Atuqhimaityat hapkua Nutaqat uvalu Inulgamiit ikayuqtauyut
Ihumakkut Aaniaqtailinikkut Kivgaqtuutinik Tamaini Kanatami

Qiqaiyarluarvia 5, 2016

Albertami

Uvani 2013mi, 17nik ukiulik Catherine inminiqhimaq. Catherine ayuqhautiqaqpaktuq ihumamigut aaniaqtailinikkut ayuqhautmik amigaituni ukiuni. Catherine ukiuqalihuni qulinik angauqaangit hivuliqmik ikayuqtkhaqhiuqtut hapkunuun nutaqqanun ihumakkut aaniaqtailinikkut auladjutait. Qitqani 10 uvalu 17 ukiungani, Catherine ikayuqtauyuq amigaitunik ihumakkut aaniaqtailinikkut hatumiagutinik uvalu pihimabluni aalakiinik kivgaqtuutinik, aulaqtitaubluni haffumunga inungnun mamitiqviinun malguiqtuqhuni. Catherine naitumik aktilaangini ihuaqniqmiituq, ihumaa ingataqtuq inulgaminguqhuni ukiungit. Qitqani inulgamiunia Catherine inminik aaniqtaqhuni uvalu ungahikhobluni ilaminin. Catherine kinguliiit ikitut tatqiqhiutit nutqangangituq. Naitumik aaniaqvikmiituni inminiigahaqnikkut uvalu aaniaqvingmungaqtitaubluni tugliqmik anghaluutikkut tuluqhuni tamna uqaqtaa inuinaaqhimangituq.

Taimaali Catherine iuhmaa ingataqtuq angayuqangita hivayaqtait Nutaqqanun Hatumiaqnikkut Kivgaqtuqtut ikayuqtkhaaniki Catherine qayangnautaagut. Hivuliqmik hivayaqtaat Nutaqqanun Katumiaqnikkut Kivgaqtuqtut talvungaqtitauffaaqhutik Ihumakkut Aaniaqtailinikkut Kivgaqtuqtunun. Tugliqmik takuyait Nutaqqanun Hatumiaqnikkut Kivgaqtuqtut uqautigiblugu ihumaaluutistik tamna Catherine qayangnautiqaliqtuq inminiqniqmiik, qanugilidjutaa angmaqtauyuq Nunaiyaqtaubluni havaktit katitigitilugit kangiqhidjutinik. Ubluni kinguani Catherine inuuuhuiqmat.

Catherine uvalu ilanilu pihimayut amigaitunik ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutinik ikayugahaqhugu ihagiagiyaanik uqautigilugu ayuqhautauyuq ihumakkut aaniaqtailinikkut ihagiagiyaanik, uvalu tahapkua unaguqtut angayuqangit ihaakhutik hapkununga Nutaqqanun Hatumiaqnikkut Kivgaqtuutinik pihimayaangani Catherine qayangnaitkutkhaanik. Piqangituq tutqiqhaidjutinik uvalu havaqatigiikniqmiik qitqani aalakiit kivgaqtuutinik tunihiyut uvalu kivgaqtuqnikkut tuniuqhajiyut ilihimablutik aalat ilauyt Catherinemun piqaluangituq tuhaqtiniqmiik qitqani tapkua. Piqangitunilu ihivgiugutinik ihumaliugutikanik kivgaqtuutikkut Catherine tuniyauniatigut ihuangituq uvaluuniin pitquyauyut kivgaqtuutit uvalu ikayuutikhat atuqtaugaluqaqhutik. Catherine angayuqangit uqautigihimaaqtaat Catherine mikhaatigut kihimi kinguani ikhinaqtauyut qiniqhiablutik angiyumik ayuqhautikkut auladjutinik inmingnik.

British Columbiami

Uvani Qiqaialuarvia 22, 2011, nunaqqaatuq angnaq qimituq inmi hilataani atatatiata ananatiata igluani hamani nunaani British Columbiami Nunaqqaqaqtut nunaani. Angnagutip ukiunga 14, kinguani amigaitut ukiut ayuqhautimini inuuhiqmini kitut tautuktitiyuq nakuuyumik mahulingaitumik. Humi auladjutit havakumik munagidjutikhainik nutaqat aaniqtailinikkut, ikayuqhugit ilagiit uvalu mikhiyuumiqniaqtuq ningaqniq uvalu quglukhimaniq, mahulingaidjutait inulgamiit inuit pidjutigilugit aalakiit piniaqtaunigit inuuhiqmingni ihuaqhiyuumiqniaqtut. Pidjutiqaqtut kivgaqtuutikkut uvalu upautinikkut uvalu tamaat ihagiahukniq ihivgiuqlugu uvalu ihuaqniit kivgaqtuutit pidjutigyaangani ihagiagiyait nutaqat inulgamiitlu, kangiqhimablugit tapkua ilait piyagiaqqaqtut amigaitunik uvalu anginiqhaqmik kiudjutikkut kivgaqtuutinik. Kihimi, angnap ihagiagiyait tauyaungitut uvalu pidjutauluayuitut.

Inuuhimayuq ayuqhautiqaqtumi iglumini. Attauhiq atuluaqtaa ayuqhaut mamakminun ihumakkut aaniaqtailinikkut uvalu hulaqtigiyaa angnap, atatianga ananatianga uvalu nukaqhiq, kitut tamaita attautini iglumiuyut inuuhiani angnap. Mamaa ilitugiyauyuq aaniagunmik ihumaklukniqmiik kinguani inuuniani angnap. Amigaitunik upauthimayuq daaktinik, munaqhinit uvalu ihmaliqiyiinin, tamaita angiyumik qiniqhiangitut iqaiyaqnikkut uvalu ihumaatigut qayangnautinik nutagainun uvaluuniin atatianga anananatiangalu pidjutigyaat aaniagutaa. Mamaatauqautiyait daaktit munaqhitlu tuhaayuq nipinik pitquiut aaniqlugu panini, "kipluqlugu niaqua." Angnaguhiq uqauqhimablugu uvalu nukaqhiq igluamini munagyaangani tamangnik maamakmingnit ilitugiyuminaituq idjuhia. Attauhiqmi, maamaa kiyuaqtuqtaa havimun panini.

Angnaguhiq ayuqhaqtuq inmi ihumamini ayuqhautinik kitut naunaiyaqtauhimayut ilihalihaaliqtilugu ilihaqniit ukiungini, taimaali pidjutigiyait qauymattiaqnikkut ayuqhautiqaqtuq ihivgiuqtaungituq, naunaiyaqtaubluniluuniin uvlauniin kangiqhiyaungituq. Tuniyaungituq ikayuutinik uvaluuniin ihuaqtunik kivgaqtuutinik haffumunga atugahaq nigiuktauyuq maligani uvalu maliguagahani, ilangini taimaali angnaguhiq tautuktaungituq uvagut kivgaqtuutiptingni auladjutaini.

Una angnaguhiq naglikhaaqtuq uvalu ihumakkut ihuinaaqtaubluni iglumini uvalu nunallaaminilu uvalu pidjutiqagungnaqhiyuq nuliqinikkut ihuinaaqtauyuq nunallaamini attauhiqmin angayukhiqmit iningniqmin uvalu ilihaqatminin. Tamavyainun huhimanikkut ilangan, ikhinaqtauyuq pidjutigilugit inmi.

Angiklivaliabluni uvalu atuliqhugu inmi ihumakkut aaniagutmik ayuqhautmik, huliinaliqhuni aalanun, uvalu inminik aaniqtaqhuni qanuq tapkua tautuktitiyat aktilaanganik ayuqhautmik. Huktuqtaubluni amigaitumik inmi ihumakkut ningaqniqmiik. uvalu anitaubluni ilihaqvikmin qakungugaangat. Kinaliaak qiningitut hulaqutaanun inuuhiani, inmi aktilaanga pidjutigilugu kangiqhimalugu qanuginia, uvaluuniin inmi qayangnautait. Amigaitunik ningaqtaubluni, ningaqniq uvalu ayuqhautit iglumini, ilamini uvalu nunallaaqmi, akhuuqhuni uuktuqtuq pidjutigilugit attautimut. Piumayuq nakuuyumik inuuhiqaqluni. Kinguani taimaali, ikayuqtiqangitumik uvla kivgaqtuutiniklu ihagiagiyaminik, inminiiqtuq.

Manitobami

Kate,16nik ukiulik angnaguhiq, atuliqtuq tautukniqmiik huungitunik uvalu ingataqhunili atuluaqtumin. Itiqataaqhuni aniqataaqhuni munaqhiviknin nutagauniqmini uvalu nutaganikhuni 17nik ukiuqaqhuni kitu aqhaaqtauyuq uvalu kavamatkunin munagiyauliqhuni. Kate uqaqtuq nuliaqtauyuq ihuitumik uvani munaqhivikmi nutaqanun ukiuqaqhuni saivanik.

Atuqtilugu hingaiyautini Kate upautiyuq aaniaqtailinikkut munaqhiyunun igluqpakmun tautuktuyaqniqmiik huungitunik uvalu ihumamigut. Kihimi anipkaqtaugami takuffaagutikhaanik tuniyaungituq uvau angilgaqtitaubluni nunaminun iglumiqatigiblugu maamani. Kate havautikhani havautitugungnaiqtait. Ayuqhautait pidjutigliqtait ayuqhaliqhuni humi Kate, kinguani ilani pulaaqmata nutaganilu ihumakliqhuni uvalu ningakhuni taimaali iqhigami tamna nutagani nuliaqtauniaqtuq munagiyauvikmi. Piliihimat hivayaqtauyut uvalu

pidjutigiblugu Kate aulahimaaqniatigut ningaqqikkut idjuhiatigut tiguyaayuq.

Kate iniqtauvikmungaqtitauyuq uvalu Manitobap Inulgamiqunun Itiqtauvianun Winiipegmi himi talvaniituk akutuyumik. Itiqtauvikmiituni aulahimaaqtumik ihumaaluutinik ihumakkut aaniaqtailiniqmik naunaitkutainik - tautuhuni halumailgumik uvalu naquyaqnaqtumik taimainun uvalu halumailgunik tingivgalaaqtunik uvalu atugumangitugit quuyaqtuqviit natiqmun quibluni. Hapkua naunaiyautit pidjutigiyait Kate iliyaubluni igluamun uyagaqaqtumik hanigait.

Humi Kate anipkaqtaugami hamanga Manitobap Inulgamiit Itiqtauvianin talvungaqtitauvluni taiyauhimangitumik ikayuutiqaqvikmun mikiyumik ikayuqtiaqtut uvalu munagiyaayut nunamini. Kate itiqtauniatigut hivituyuq taimaali piqanginamik tuqihainiqmik qitqani kivgaqtuutinik tunihiyut uvalu piinagialikmik ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutinik, Kate ihagiagiyaminik ihagiahuktuq taiyauhimayunik kivgaqtuutinik kihimi piqangituq nunamini.

New Brunswickmi

Sarap maama hivuliqmik hivayaqtuq hapkununga Uqaqtuyunun havakvianun uqautigilugu Sarap tautuknaqtut ingataqpaliayut ayuqhautiat kinguliqni siksit tatqiqhiutit. Sarap maamaa uniudjutigiblugu tamna kinguliqni ikitut tatqiqhiutit, Sarah higaanginaliqtuq aangayaqaqnaqtunik uvalu ubluni iminaliqhuni. Sarah ilihagiaqtuqluagungnaiqhuni uvalu napaaqtuniinaliqhuni hapkualu kapuutikkut aangayaalaqhuqtuni uvalu taimaaqhugit ilauniqni muqpaktuni humi quviagiyauyuq ulapqiyyi. Ilihaqviup atanguyaa uuktuqhuni ihaakhuni Sarahmun, atugahatigut uqaudji, kihimi Sarah upautiyuituq katimadjutini ihuaqhaqtauhimayut inminun.

Sarap maamaa uniudjuqtuq ilanait naluhaliqtut mikhaagun pidjutainun kinguani Sarap idjuhiit aalanguqtut, uvalu nayugungaiqhugu. Sarap angayuqaangit uuktuqpaktut pilugit ihumakkut aaniaqtailinikkut ikayuutit ilihaqvikigtigut uvau hapkunuuna ilangmingnun daadtinun kihimi nutaqkiukhaaqqtut titiraqhimagayuni pingahunik tatqiqhiutinik.

Amigaitunik hivayaqpaktut uvalu pulaaqhutik Sarah kinguani angigutilihaaqqtut takulugit hapkua Uqaqtuyut havaktia. Takulihaaqniatigut hapkua Uqaqiyut havaktia, Sarah takunaqtuq ungahikhiiyuq, unaguhukhuni uvalu piumangituni uqaqlugit inmi inuuhiqmini. Uqaqtuq anitauyuq uvalu mihigamayuq amigaqhuqniqmik taimaali unaguhuknikkut atuqtaminik ilihaqvikni. Uqaqhunilu atuliqhuni niaquqliuqniqmik, aqiguqliuqhuni uvalu ulugiahukhuni nukiminik. Kihimi, pidjutigiblugin akhuuqhanikkut kayumiitumik mihigamayuq pihimaniqmik mikhaagun ayuqhaqtiniqmik uvalu alianaiguhukniqmik atuqtaminik ilihaqvikmi avinamilu angutautiminik uvalu nuliqinikkut tapkua tuyuqtaminik avatainun ilihaqviup. Uqaqhunilu tapkua imngit uvalu aangayaqaqnaqtut ikayuutigiyait unagugaangami uvalu tamangnik naamakhidjutigiyait uvalu ayungnaiqhuni inuuhiqmini ublumit ublumimun pihimayut. Piqanginiqmik aangayaqaqnaqtut uvalu taangait, hinilimaiqpaktuq uvalu ikaangninik unuani ihumabluni uvalu uqaqhuni ilaani inminiiqniqmik ihumabluni. Ubluni upautinkkut haffumunga Uqaqtuyuq havakti Sarah upautiyuq maamakminun ikayuqtikhamik.

Uqaqtuyuq havakti aulagutiyut katimaqyuagutikhamik pidjugiblugu Sarah, angayuqaangit, ilihaqvikmin, ilihaiyia, tugliq atanguyaq, munaqhi uvalu ipigalaiqnikkut uvalu nutaqanun munaqti. Sarap uqautigiyait ayuqhautini katimayunun uvalu upalungaiyautikhaa havaktauuyuq Sarahmun atuliqulugu qilamik imaa Ihumakkut aaniaqtailinikkut uvalu Ipigalaiqnikkut Kivgaqtuutit uvalu utiqluni ilihaqvikmun amigaiqlugit ikayuqtikhait tuniblugin malikhautingitpat. Ilihaviup ilanaqaqnikkut auladjutaa havaqatiginiaqtaat Sarah uvalu iligiit taimaaqtinahuaqlugu alianaiguhukniq idjuhiq Sarap atuqpakhimayaa ilihaqvikmi.

Newfoundlandmi uvalu Labradormi

Tamaita iltagiyaat tapkua fifftiinik ukiulik Maggie ihagiahuktuq ikayuqtikhaminik kihimi piinagiaqangitut ihagiagiyait. Ilitugiyauyuq aaniaqgutmik Attention-Deficit/Hyperactivity Disordermik

nutaqanganluagumangituq uvalu Tuhaalualimainikkut ayuqhautmik. Naunaitpiaqtumik ihumakkut kangiqhinahaqpaktuq, kihimi, idjuhia uvalu tuhaqnikkut ayuqhautit uuktuutinik ayuqnaqtuq. Aqpainaqtuq kituq pibluni tamaat aqpayaaamini munagiyauqniqmin. Ayuqhautiqaqhuni ahinungauqataqniqmik maamakminin qilamik. Pihimayuq havautikhailiuqniqmit. Tuniyauyuqidjuhikkut munagidjutinik hapkunuuna nuqaqanun pittailinikkut kivgaqtuutinik. Ikayuutaungitut. Inuhiliqyi uvalu mamaa tamainun ihumakkut ihivgiqtauluni, kihimi, aaniaqtailinikkut ayuittiaqhimayut ilauyt talvanga ihumayut ayuqhautait anginiqhaa 4nguyuq idjuhia.

Maggie tuniyauyuq ihumakkut ihivgiqniqmik hapkunuuna apiqhuiyitigut pitquyainik. Akiliqtuqtitauyuq amigaitunik pidjutiminun hapkualu piliihimat atuqtilugit tapkua aqapapluni ahinungauyuq inmikkut. Tiguyauihimayuq haffumunga aviktuqhimayup munagiviqaqniqmun atuqtilugu ihivgiqnikkut naunaituq aqpainaqtuq akiliqtitauhimaqhuni. Itiqtauhimayuq pidjutigiblugit tahamaniitukhaungitut. Ihagiahuktuq tamaat ubluqhiut munagiayuluni uvalu ikayuqtauluni atuqtilugu ihvgiuqnia uvalu mamitiqniatigut, kihimi, iangit ayuittiaqhimayut uqautigiyaaq ikayuqtaulimaituq kivgaqtuutikkut tuniyauyunun haffumuuna aviktuqhimayut aaniaqviani ihumakkut aaniaqtailinikkut aaniaqviani pidjutauyuq inmi mikivalaaq kangiqhinikkut piyaaqnia. Kihiani, kinguani katimaqtigiblugu Maggie malguiqtuqhuni, ihumaliqiyi pitquiyuq ihivgiqlugu, hapingituni Maggip pilaaqtainun ikayuqtauluni mamitiivikmi. Maggit talvungaqtitauyuq mamitiivikmun ataanin apiqhuiyiq pitquyainin. Piqaqaliqtuq amigitukkut munagidjutikkut iligiit atuqtauliquq munagiliqhugu nakuuniit mamitiqtuq mamitiivikmi uvalu upalungaiyaliqtut qanuq nakuutqiatigut pidjutigilugu Maggie nunallaamun.

Nova Scotiami

Daisy 14nik ukiulik angnaguhiq. Puqtunii qitqani, Daisy ilitugiyauyuq haffuminga akhut Attention-Deficit/Hyperactivity Disordermik, uvalu kinguani uumingga Oppositional Defiant Ayuqhautmik uvalu qilamiugumainaqtuq.. Qakugunguqman naunaiyautait mamitiqtauyuq idjuhianun ihuaqicaidjutinik, havautit, ingumaiyautit, aangayaaqnaqhautit uvalu ihumatuqnahugitit. Angayuqaat uqautigiyait tamaita mamitiidjutit ikayuutaungitut.

Daisy ayuqhautiqaqtuq inungnun ilihaqviita auladjutainun uvalu ilaani ilihagiaqtuqtuq nanminiqaqtut ilihaqviknik hapkununga iihaqtunun taiyauhimayunik ilihaqnikkut ihagiagiyanik. Pidjutigiblugit ayuqnaqtuq idjuhia, Daisy anitauyuq nanminigiyauyumin ilihaqvikmin. Tuitiraq titiraqtauhimayuq idjuhikkut taiyauhimayut ayuittiaqtumin uqaqtuq pittiangituq uvalu kukiinaqtuq, uqaqhunilu uqaqatigiblugit inuit huighimayut, iqihuliinaqhuni, iqhnikkut ihumabluni uvalu ihuittumik ihumamigut inuuhiqmini. Pihimablunilu aaniqtaqhuni inminik uvalu upinikhuni uvalu aaniqtitibluni ilaminik uvalu pidjutiqaqtuq ningakniqmik uvalu ihumakkut ayuqhautiqaqhuni. Daisylu iqhitaagibluni uvalu ilaini inminiigahuaqhuni.

Qanganuaq Daisy pidjutiqalihuni nuliqinikkut maniliuqhuni uvalu aangayaaqnaqtunik atuliqhuni. Kihimi, ilaani ilauqataubluni aalakiini ihumaliqinikkut aaniaqtailinikkut ikayuutini uvalu kivgaqtuutinik, Daisy uvalu ilani uqaqtut unaguqniqmik tapkua kivgaqtuutit ihualuangitut.

Daisip ilait uqautigiyait piumayut iliyauluni akiinikkut ikayuutini tapkua havautitluagiangani, pidjutigilugu ihuaqtumik ihivgiqniqmik mikhaagun ihuakkut aaniaqtailinikkut ihagiagiyanik. Kihimi, inulgamiit ihumakkut aaniaqtailinikkut havakvia uqaudjiyut kivgaquutit qanganuaq unguvaqtayut pihimablugit nakuutqiatigut atuqniitigut qanuginii munahidjutit.

Kiudjutit paiqhuutinun uvanga Daisip daaktianin haffuminga hilataani aviktuhimayup ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutinik uqaqtut tapkua kivgaqtuutit tuniyauyt uvani Nova Scotiami ihuaqtut pihimagamik Daisip ihivgiqnikkut ihagiagiyanun. Aglingnaqtuq, Daisy “anitauyuq” haffumanga NS ikayuutainit atunginmagit “tipainikkut” maliguagahatigut uvalu kiluutalikmik algauhiqtitayuq piliihimanit upaqinamigut havaktut.

Daisy qanganuaq ppiumayaungituq hapkunanga nutaqat aaniaqviani kinguani ikayuqtaubluni ihumakkut

aaniaqtailinikkut munagidjutinik uvani qilamiuqnikkut igluangani. Ihumaliugutauyuq hapkunagna qilamiuqnikkut havaktit qayangnautiqangituguuq inminun aalanunlu uvalu munagiayulimaituq. Piumayanginikkutlu, uvatiagunuaq tiguyauyuq kinguani anitaugami munaqhivikmin munaqhiyunin. Daisy tigumiyauyuq qungiaqnikkut piliimani pidjutigiblugu ihumaaluutitigut qayangnautiqaqtuq inminun. Uvatiagunguqman, Daisy tiguyaaffaaqtuq ataani akiinikkut Ihumaliqinikkut Mamitqinikkut Maligaq uvalu agidjaubluni hamunga nutaqat aaniaqvianun ihivgiuqtauuyaangani. Daisy itiqtitauyuq aaniaqviikmun uvalu angayuqaangitigut tadja ikayuqtauliqtuq ihumakkut aaniaqtailinikkut mamitiqniqmik. Kihimi, Dasip angayuqaangit uqaqtut pidjutait unghuktut ihuaqhaijutikhait. Uqaqhutik angiyumik unagunaqniqmik inmingnun ayuqhatutistik qikliqtautistik hapkunuuna pinahuaqniqmik ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuitinik panikminun. Daisy ilihimayuq ihagiahuktuq ikayuqtikhaminik, ikayuqtauyumayuq uvalu uqaqtuq "ikayuqtaulanga, paqitauyumangitunga tuqungayumik, nivingayumik napaaqtumi."

Nunavunmi

15nik ukiulik inulgamiq iglumiuqatigiblugu mamami uvalu pingahut nuqaqhiit uvani ungahiktumi, tingmitikuuqnaqtuq upagiami uvani nunallaami Nunavunmi. Nunallaaq mikiyuq uvalu tamaita inuit ilihamayait nuatqatistik. Amigaitut inuit takuya una inulgamiq tautuktauuyuq nakuuyumik. Kihimi, inuilgumi, ayuqhautiqaqtuq ingumaniqmik. Aipaangani, papaa inminiiqhimayuq. Siksit tatqiqihiutit kinguanu, angnautinilu aviktuk.

Attahuqmi ublumi, pihuktuk avatingni nunallaatp iqihulibluni iqhitaagibluni inminiiqniaqtuq. Piliimimat tiguyaa. Ihagiahuktuq ihumaliqinikkut ihivgiugutmik kihimi piqangituq ayuittiaqhimayumik havaktimik nunallaami ikayuqtukhamik. Piqangituq nayugahaanik idjuhiqmigut. Piliihimat ihumaliuqtut takupkaqtitlugu inuhiliqiyiimin. Inulgamiup uqautiyaa inuhiliqiyi inminiiqniaqtuq piliihimat anipkaqagu. Inulgamiup mamaa angiqtuq ingnini tingmipkaqlugu Iqalungnun, Nunavunmi kavamaliqivia, humi piqaqtuq qayangnaitumik nayugahalik uvani aaniaqviikmi uvalu ihumaliqiyii munaqhi ihivgiuqniaqtaa. Mamaa aihimayukhaq munagiaangani nukainik.

Inulgamik qanugunaaqtuq Iqalungnungauluni. Qimangayuitaa nunani. Talvungaqaqman, ihumaliqiyii munaqhip ihivgiuqtaa tamna inminigahuaqhimaqtuq. Aaniaqvikmiituq attahuqmi havainiqmik ilaqtangitumik ilananikluuniin, angmaqtuqaqtuq aaniaqvikmi hivugaani Kanatap humi piyaangani tamatkiumayumik ihumaliqinikkut ihivgiugutinik uvalu ihumakku aaniaqtailinikkut ikayuutinik ihagiagiyaminik. Takua akhuuqtut ihumakkut aaniaqtailinikkut igtut uvalu ikayuutit hapkununga inulgamiqnun ayungnaitumik piqangituq Nunavunmi.

Inulgamiq siksik havainiqnik uvani inulgamiqnun ihumaliqvivkmi Ottawami. Takuqataqhugit ayuittiaqhimayut amigaitut hatumiaqnikkut iligiit uvalu nakuuhivalialiqhuni. Kihimi, tuninguqaktuq. Uqaqatigiqataqhugu mamani malgungugaangat ubluk. Kihimi ungayait ilani, uqaqhuni inuktutit uvalu aulaahuni nunamun anguniaqhuni ilananilu.

Kinguani siksit havaingit, inulagamiq iniqtqtait ihivgiugutini, aninikkut upalungaiyautiqaqtuq uvalu tingmitikkut angilgaqtuq. Quviahuktuq utigami kihimi ilihimayungnaiqhuni qanuq nunallaaqmi qanugiliniaqtaat, kinguani hulidjutaatigut. Mihigimayuq uqaqtukhaq kimuli. Kihimi inuhiliqiyi uqaqatigiyaa aulaqtinani nuutuq ahinun uvalu himautiqangituq tadja. Tingmit minman, ikhivakhaaqtuq, ihumabluni qanuq pinialiqa.

Ontariomi

Ilaani nutaqavut ihumakkut aaniaqtailinikkut auladjutait uvani Ontariomi aadjikutaa nangutidjut hamang piksaskumin Woody Allen piksasiunga. Pulaaqhimayuq nunami humi Haliburtonmi uqautigiyaa aipaa, "Niqit hamani nakuungitut." "Hii", uqaqtuq pulaaqtuq uqaqatigiyaminun "Uvalu mikivalaaqhutik."

Imatun Ontarioimi Uqaqtuyut hapkununga nutaqanun inulgamiqnunlu, itqaqpaktunga uuminga nangudjutmik ikhivablunga uvani Guelph Ontariomi hapkualu inulgamiit, kitut naunaiyaqhimayut inuuyut ayuqhautiqaqtut haffuminga ihumakkut aaniaqtailinikkut aaniagutinik. Igluamungagamik, haluuqhutik uvalu tungahuktiblilik piqaqtuq naunaitumik “ilauyut” inmingnun taimailiniaqtut qakugu naunaiyagumik ingmingni uvamnun. Kaitmadjutit aulagutikmata, uqaqhugit atuqpaktamingnik haffuminga ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuqnikkut attautikkug akhuuqnaqhiyuq. Tuhaavaktunga nutaqiuqtunik aaniaqvikni. “ihumayunga aaniaqviup nutaqiviit tadja atuqtauyukhaungituugaluit inulgamiqnun ayuqhaqtunun, “uqaqtuq, “piqaqtuq mikyumiik ikayuqtikhaptningnik. Nutaqiyugut. Ilaani itiqtitauyugut, ilaani piyaungituta. Kihimi piqangituq ikayuqtikhaptningnik.” Tuhaavaktunga nutaqiuqtunik titiraqhimayunik kivgaqtuqnikkut. Imaitutut ituq “Nutaqiivik igluaq” humi, attauhiq inulgamiq naunaiyaqtaa, “uvagut nutaqiyugut uvalu nutaqihimaqhuta kivgaqtuqtaulihaaqtugut tapkua pidjutaungitunun ihagiagiyaptingnik uvaluuniin naitpalaaq. Ihumayugut hulidjutauniaqmat. Ilaani nakuutqiayauq pingitkaluaqluta kivgaqtuutinik tunihihimatumik nigiugutinik uvalu iginnaqlugu.” Tuhaavaktatka ilait. Ilangit ihumayut inmi angayuqaangit kangiqhimatiaqtakhagaluit nakuuyumik, “ayuqhainaqniaqtunga angayuqaama ihumagiayainik. Ilihimayunga iqhiyt uvalu qanugiliugiaghamingnik naluyut. Ikayuqtikhqaqngitutlu.” Uvalu, tuhaavaktunga mikhaagun ilihaqviit. Quklukhimayukhaungitunga. Inulgamiit inuit kitut tautuktut ilihaviit qayangnaitut nayugat humi piyauyaqtut uvalu inmingniqlutik. Taimaingituq.

Tuhaavaktungalu mikhaagun hapkua oasisnik tapkua inmi inuit pikheit. “Talvaniingitkuvit,: attauhiq angnaq uqaqtuq aalamun, “nauna humiiniagaluqainga — tukuniagungnaqhiyunga.” “ikayuqtigiikniaqtuguk uvalu piqaqtugut uvani katimadjutini uqaqtuq aala. Nayugahaq kangiqhiyauyaami uvalu ilauqatigiikluni. Piutikput.”

Ihumaga itqaqtitaanga katimadjutinun katimaqataugama mamaga papagalu taulunik ukiulikmik kina paqitauyuq tuqungayuq uvalu nivingayuq napaaqtumi hilatimingni mikiyumi nunami uvani hivugaani Ontariop. Amigaitqiat nait kivgaqtuutit uvalupingahut havakviit ilauyut haffumunga angutip naitumik inuuhanian talvanga huiqnianin tadjamin ilait qanuqli avaliitutut itut. Ihumagiyatka 11 inminiiqnikkut uuktuqtut uvani Saalutip unuanganai avaliitut mikiyumi ungahiktumi Nunaqaqaaqtut nunanni uvani Tunungani Ontariop. Quyayunga qanuqli inulgamiit nayuqatitka paqiqatigiiktut attautimun. Qimaktatka ihumablunga havaktukhauyugut nakuutqiamik.

Québecmi

Atuqtilugu kinguliq ilihaqniq angayukhiit ilihaqviani, julia atuqhimayuq ayuqhautinik piqatigiiknikkut. Malikhugu uqaqatinikkut hapkunani hivungani havaktut kivgaqtuqtut, Julia ilitugiyauyuq aaniagutmik ingumaniqmik uvalu havautituliqhuni. Daaktip ilitugiyaa naunaiyautait pidjutiqaaqtut Kiklianun Idjuhiqmigut Ayuqhautmik, kihimi, nutaqiuqtuq 18nguqtinagu tuniyaangani naunaiqapiaqlugit aaniagutigiyait.

Julia aaniaqvingmungaqttauuyuq amigaituni taimaali ingumanikkut. Atuqtilugu kitut ayuqnaqapiaqtuq atuqtauyuq, atuqtilugu kitut Julia inminiiqnigmik ihumaqaaqtuq uvalu mihibimayuq havautait ikayuutaungitut, aaniaqvikmungauffaaqtuq aviktuqhimayumun hapkualu nutaqqanun ihumaliqiyiit kivgaqtuiyunun. Kihimi, nutaqiuqtut avatqutugit pingahut tatqiqhiutut tuniyaautinani kivgaqtuutinik, pidjutaungmat aktilaanga nutaqiuqtut titiraqhiamyut. Julia ikayuqtikhailiuqapiaqtuq talvanga uvalu pilimaiqhuni kivgaqtuutinik pipkaidjutikhani ihuaqhiyuumigiangani qanuginia uvalu inuuhiqattiaqnikkut.

Malikhugu kinguliq aaniaqviliaqniq, tuniyauyuq ihumaliqinikkut kivgaqtuutinikm, kitut kihimi ulapiqtauyut 18ngugami. Attautimun, tuniyauyuq naunaiyautinik haffuminga Kikliqaqtumik Idjuhiqminun Ayuqhautiaqatuq. Kivgaqtuutitumik amigaitunik tatqiqhiutinik 18ngugami, Julia pidjutigiyait inminik haffuminga kikliqaqtumik idjuhikkut ayuqhautmik. Kinguani talvungauyalaiyuq piyaamini inungnun mamitiutikhamik hivuliubluni kivgaqtuqniqu kinguani ikitut tatqiqhiutut nutaqiuqnikkut titirqani.

Saskatchewanmi

Saskatchewanmi Uqaqtuyut hapkununga Nutaqanun inulgamiqnunlu tuhaqtitayut 13nik ukiulikmik angnamik uvani Tunungani Saskatchewan nunallaangani kitu uuktuqtuq inminiiqniqmik amigaitumik. Attauhiq uuktuuta akhut ayungnaqtuq tingmipkaqtauyuq hamunga Saskatchewannun mamitigiangani. Atapkaqtaubluni haffumunga ihumaliqimun ungahiktutut itumik malikhugu aaniaqvingmungaqniq kinguani inminiiqgahuaqnikkut. Kihimi, siksit tatqiqhiutut kinguani aaniqniatigut, takuyauyuituqhuli uqaudjiniqmik kivgaqtutinik, piqanginman avatimini. Pidjutgiblugu akhuugutaa maamata, nunamingni ipigalaiqnikkut havakti akiitumik havaktuq ikayuqhugu pania. Taimaali, una havaktit piqangituq ihagiagiyaminik ilihaidjutinik uvalu aktillaqmk ihuaqtumik munagidjutinik ayuqhautinik ihumakkut aaniaqtailiniqmik ihagiagiyaanik angnap takua ayuqhautigiyait aulahimaaqtumik inminigahuaqniqmik.

Aulahimaaqtumik uniudjutayuq havakviptingnun hapkunanga alakiinit ayuittiaqhimayunin ukiuqtaqtumi uvalu unghahiktumin Saskatchewanmi nunallaani tapkua ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtutit piinalimaitut uvalu – kivgaqtutit tuniyaugaangamik – hapkua kikliqaqtut. Una pidjutayuq hapkununga ayuqhaqtaaqtunun nutaqat inulgamiitlu iliayut hivituyumik nutaqiuqnikkut titirqanik uvaluuniin tuniyaunikku ihuaqtumik hatumiaqniqmik. Uuktuutigilugu, aipaani Ukiuqtaqtumi nunallaami, inulgamiqnun havaktut havaktut pidjutaitigut upalungaiyautinik hapkununga inulgamiqnun pidjutiqaqqtut maligaliqiyit auladjutainun uqaqtut ayuqhautinik attauhiinaq ihumaliqinikkut havaktimik kivgaqtuqtuq angiyumik nunanik uvalu upautidjutikhanik hapkununga ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuqviknun ilaani piyauyut ipigalaiqnikkut havaktin. Ilitugiyugutlu tapkua ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtutit tapkua piinagialgit nayugaini piyaulimaitut inulgamiit kitut ihuinaaqtut nuliqinikkut ihuinaagutinik, pidjutayut imaa apiqhuinikkut pitquyaunikkut, uvaluuniin pidjutaitigut upalungaiyautini hatumiaqnikkut.

Nutaqat inulgamiitlu pilaagutiqaqqtut anginiqhaqmk piyaqaqtunik atugahani aaniaqtailinikkut piqangitlutik hunguguhuknikkut quyaginaq. Una ilauyuq pipkaqlugit inmi ihumakkut aaniaqtailinikkut ihagiagiyamingnik uqautigilugut piyaangini inmi tamaat aaniaqtailiniqmik, inuuhiqattiaqniqmik uvalu qayangnaitumik - kinaungmangaatigut uvaluuniin humi nunaqaqnikkut. Ulapiqutit piyaaqniqmun ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtutinik atuqtauyut nutaqanun inulgamiqnunlu pihimayut inmi nunaitigut nayugaini pidjutayut ihuinaaqniqmik inmi pilaagutimingnik uvalu pihimablutik angiyumik akiinun hapkununga nutaqanun inulgamiqnunlu, inmi ilamingnun, nunallaanun uvani aviktuqhimagumi.

Yukonmi

Jenny 14nik ukiulik hamaniqmiutaq unghahktumi nunallaami piqaqtuq hakugiktumik pituqhikkut atuqtauyunik. Nuuhimayuq amigaitunik qitqani mamani, anatiani, munahiyut uvalu qanganuaq nutaqat munaqhiviini uvani Whitehorsemi. Piqaqtuq amigaitunik ihivgiugutinik tapkua pidjutiqaqqtut ilaliutihimayut ayuqhautit, qilamiuqnikkut uvalu ayuqhautinik ihumakkut pidjutinik. Atuliqtait taangat uvalu aangayaqaqnaqtut 12ngutinani uvalu ipigalaiqhugit cocaine, taangat uvalu higaaqluit. Upautipkaqtaubluni uqaudhimun, quviagingitait ihumagiblugin uqautigiyumangitay ayuqhautini, havavikmiluaq.

Talvanga inulgamiit katimaviani havatip ilitugigamiuk kiliqhimayuq talia, Jenny aaniaqvingmungaudjauyuq ihivgiuqhigiangani. Uqaqhuni Qilamiuqnikkut Daaktimun inuuhimayumayungnaiqtuq kihimi iqihuligami tamna pidjutigyaat inmi kiliqtitaq inminiiqgamini. Uqagumayuq kiliqtuq inminik taimaali inminiilimaituq. Jenny talvungaqtayuq mamitiivikmun munagiyauqaqtumun, igluaq kiluutaqaqtuq tamangnik ukuak, hunaitut hanigait uvalu hunaituq aaliniq natiqmi. Tuhayaa inuhiliqiyi uqaqtuq tapku inulgamiit kiliqtigtut ilitugiyayaamingnik. Anipkaqtaugami inulgamiit nayugaanungaqtayuq kinguani malguk ubluk.

Jenny maligaliqidjutigya kukikniq uvalu nayuqhugit angutit ukiuqaqtut 30nik kitut ikayuqtaat piyaangani aangayaqaqnaqtunik. Pidjutgiblugu ihuittumik uvau pidjutigiyait idjuhiqminun, ilihagiaqtuqtangitut,

upautiyuitunilu upautiyakhaminun uqaudjimun uvalu “aihimayuitunilu” hamunga tadjamin inulgamiit nayugaanun. Piqaluanginami ihuaqtumik pitquhikkut naunaiyautinik. Mihigamyuq munagiyuminaiqtuq uvalu kinguumablugut ilitagiyuminaqtuq inmi mikiyuq nuna. Ningaktuq uqaudjaugami qimakniaqtaa aviktuqhimayuq malguni ubluni mamitiivikmun ikayuqvikhaminun hivugaani aviktuqhimayup. Qimangayuitaa Yukon. Aulagumangituq uvalu iqhiyuq.

Tingmitmun ikiyuq mihigimabluni igitauyuq uvalu ihumabluni inmikkut inuit mamitiivikmi ihumaliuqniaqtut tamaqyangayuq. Ihumabluni qanuq aktilaanganik aulaqhimaniaqtuq, hulidjutikhaminiklu “nakuuyaaminik” aiyaamini, qakugu takuniaqa inungnik nunaminin, qanuq paqitiniaqa aangayaaqnaqtunik hamani? Avaliitutut uvalu ahiguqtutut, ihumakkut ulugianaqniq ayungnaqquiaqtuq. Paqitigaangami ipiktumik hunamik uvalu quyaqtuqvingmungaqhuni kiliqtigiamini.